

Univerzitet u Beogradu
Filozofski fakultet
Odeljenje za psihologiju

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Slobodan Marković

Tematske celine

MOTIVACIJA: Instinkti, Fiziologija, Nenagonska motivacija

EMOCIJE: Neuralne osnove, Fenomenologija, Teorije

SPAVANJE I SAN

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Psihološko-bihejvioralni domeni: bazična pitanja

Zašto nam svet izgleda tako kako izgleda?

KOGNICIJA: opažanje, mišljenje, pamćenje

Zašto se ponašamo tako kako se ponašamo?

MOTIVACIJA: konativni procesi, potrebe

EMOCIJE: afektivni procesi, osećanja

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Psihološko-bihevioralni domeni: individualne razlike

Individualne razlike u kognitivnim sposobnostima

KOGNICIJA: opažanje, mišljenje, pamćenje

Individualne razlike u crtama ličnosti

MOTIVACIJA: konativni procesi, potrebe

EMOCIJE: afektivni procesi, osećanja

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Sličnost **M-E**

DINAMIČKA STANJA

Motivacija: lat. movere – kretati; motio – kretanje

Konacija: lat. conatio – nastojanje, preduzimanje akcije

Emocija: lat. emovere – izmestiti, pomeriti, uzburkati

Afekat: lat. affectare – težiti, ciljati; afficere – uticati, delovati

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Razlika **M-E**

SUBJEKT - OBJEKT odnos

Motivacija: proaktivna - kretanje iz subjekta ka objektu

Prvo potreba, pa onda kretanje ka cilju radi zadovoljenja potrebe

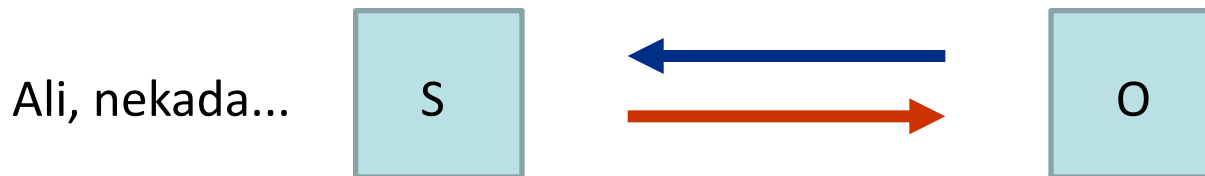
Emocija: reaktivna - odgovor na objekat, događaj, situaciju

Prvo događaj (realni ili zamišljeni), pa onda emocionalna reakcija

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Razlika **M-E**

SUBJEKT - OBJEKT odnos

Motivacija: reaktivna – objekat indukuje potrebu

Prvo okidajući stimulus (npr., miris hrane) pa nagon (želja za jelom)

Emocija: proaktivna – afekat kao motiv

Prvo emocija (npr. ljubav) pa ponašanje ka objektu (voljenoj osobi)

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Nivo svesnosti

M

POTREBA

NAMERA

E

AFEKAT

OSEĆANJE

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Hedonički ton

M   **NAPETOST**   **OLAKŠANJE**

E   **NEPRIJATNOST**   **PRIJATNOST**

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Složenost

M	ŽELJA	INTERESOVANJE
E	PRIM. EMOCIJA	SENTIMENT

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Dileme

DETERMINIZAM

SLOBODNA VOLJA

BIOLOGIJA

KULTURA

GENETIKA

UČENJE

MOZAK

-- SVEST--

PONAŠANJE

IRACIONALNO

RACIONALNO

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Odnos između tri psihološko-bihevioralnih domena

KOGNICIJA: kognitivni procesi

MOTIVACIJA: konativni procesi

EMOCIJE: afektivni procesi

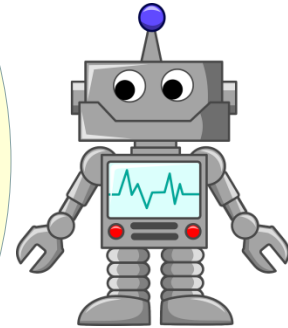
**KONATIVNI
PROCESI**

“Zombi” ponašanje

Nefleksibilno
zadovoljenje
potreba

**KOGNITIVNI
PROCESI**

“Robotsko” suđenje

Neselektivno
pamćenje

**AFEKTIVNI
PROCESI**

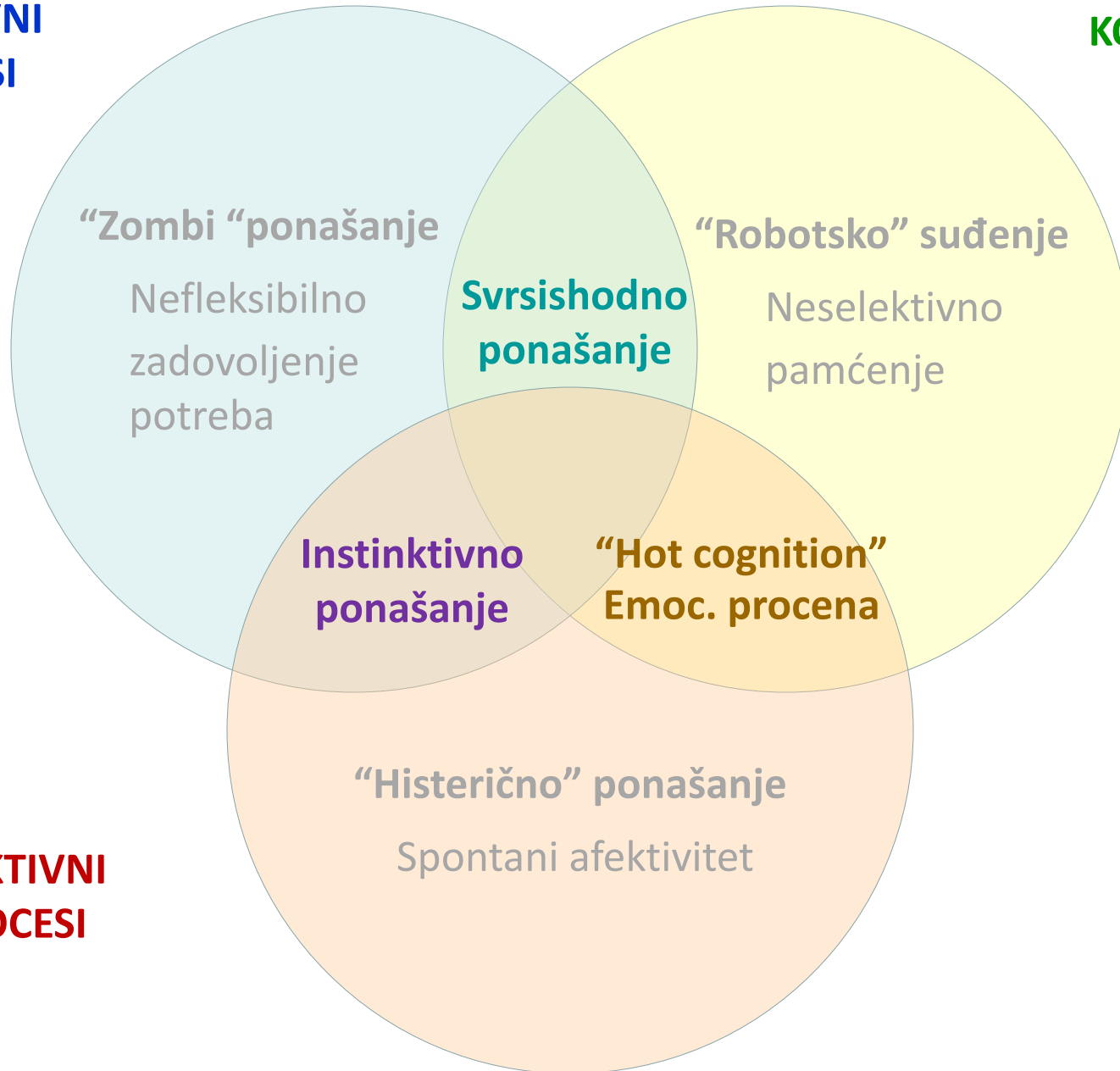

“Histerično” ponašanje

Spontani afektivitet

**KONATIVNI
PROCESI**

**KOGNITIVNI
PROCESI**

**AFEKTIVNI
PROCESI**

BOL

Funkcija: zaštita

Trenutne reakcije: alimentarni refleksi

Učenje: izbegavanje ugrožavajućih objekata

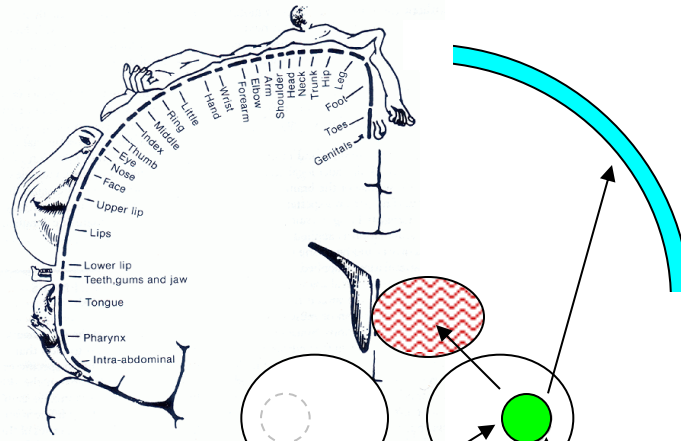
CENTRI ZA BOL

Somatosenzorni korteks

KOGNITIVNA KOMPONENTA

Limbički korteks

AFEKTIVNA KOMPONENTA

CORTEX

Somatosenzorne zone

Limbički sistem

THALAMUS

VPL nucl.

M. OBLONGATA

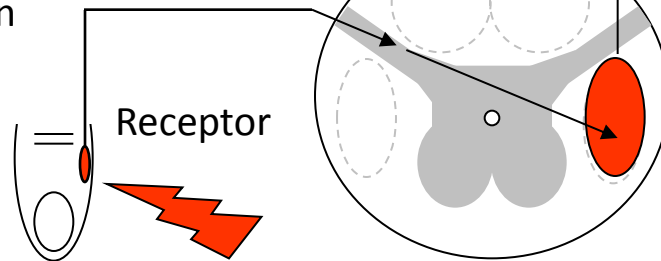
**Tractus
spinothalamicus
lateralis**

M. SPINALIS

N. trigeminus (V)

Somatosenzorni
neuron

Receptor

Stimulus

KOŽA: afektivna – seksualna i socijalna komunikacija

UKUS

Testiranje valjanosti hrane (+ *miris*)

Hedonički ton

NEPRIJATNO

PRIJATNO

Gorko

Slatko

Pokvarena hrana
Nezrelo voće

Majčino mleko
Zrelo voće

Kafa, pivo ... (?)

MIRIS

Hedonički ton

Linnaeus, 1752; Zwaademaker, 1895; Henning, 1916.

NEPRIJATNO

PRIJATNO

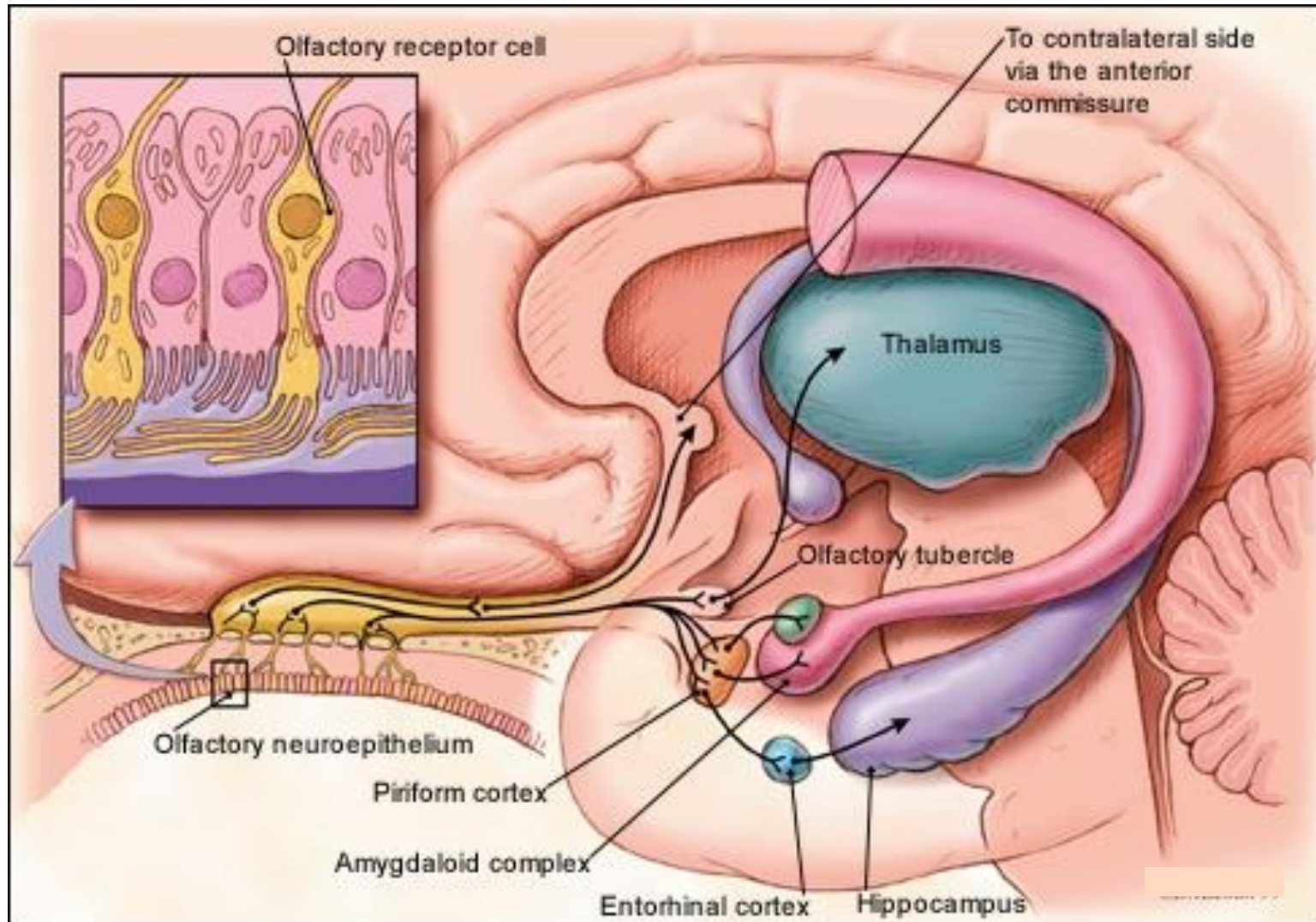
MIRIS

Socijalna i seksualna komunikacija (feromoni)

Detekcija opasnosti, plena ...

Ispitivanje hrane (+ ukus)

MIRIS

MIRIS

PYRIFORM C. - THALAMUS - NEOCORTEX

Svesna komponenta: identifikacija mirisa

AMIGDALA - HYPOTHALAMUS - SEPTUM

Afektivna komponenta: priyatnost-nepriyatnost

ENTHORINAL C. - HIPPOCAMPUS

Motivaciona memorija: asocijacija sa hranom